

נורא תהילות

1. ספר באר מים חיים פרשת בראשית - פרק ב (המשך)

עוד יכוון ה' להזהירו מכל עץ הגן אכל תאכל. כי כבר היו דברינו (בפסוק ויצמח ה' וגו') אשר לא נאסר באכילת עץ הדעת כי אם לבו ביום ואילו היה ממתין עד שבת משחשכה היה מצוהו ה' שיאכל דוקא...

2. מדרש תהילים מזמור קלט

רוח אלהים מרחפת על פני המים. זה רוחו של אדם הראשון.

2. מדרש רבה בראשית פרשה ח פסקה י

(ו) אמר רבי הושעיא בשעה שברא הקב"ה אדם הראשון טעו מלאכי השרת ובקשו לומר לפניו קדוש ...

3. רש"י על בראשית פרק ב פסוק כה

(כה) ולא יתבוששו. שלא היו יודעים דרך צניעות להבחין בין טוב לרע (ב"ר) ואע"פ שנתנה בו דעה לקרות שמות לא נתן בו יצר הרע עד אכלו מן העץ ונכנס בו יצר הרע וידע מה בין טוב לרע (ב"ר)

3. אור החיים על בראשית פרק ג פסוק יב

ומעתה אין ביד אדם עון אלא שוגג - ואפשר שדין אונס יש לו כי לא היה לו מקום לומר לו היה לך לתת לב לבל תחטא, ולא חשד באשה שתאכילהו דבר איסור כיון שניתנה לו מאל עליון, ולזה תמצא שלא קלל ה' לאדם אלא להאדמה האמת כי שגיונו הוא שלא נשמר בדברו לחוה ולא הזכיר לה אלא הפרי שנשמע מדבריה לנחש שמוזה נמשך החטא לחוה וכמו שפירשנו למעלה :

3. רבינו בחיי על בראשית פרק ב פסוק ט

וא"כ באור עץ הדעת כאלו אמר ועץ הרצון והקב"ה מנעו ממנו לפי שהאדם היה מוכרח על מעשיו קודם שחטא והיו כל פעולותיו שכל גמור, כמלאך ה' שהוא מוכרח לעשות כל פעולותיו שכליות לפי שאין לו מונע כן האדם אבל אתר שחטא ואכל מעץ הדעת היה לו רצון ובחירה לדעת טוב ורע ונתלבש בתאוות הגופניות, ולזה רומזת מלת וידעו הוא אומרו ותפקחנה עיני שניהם וידעו כלומר המשיכו רצון ובחירה מעץ הדעת והיתה הבחירה בידם להרע או להטיב זו מדת אלהים ומדה טובה מצד אחד ורעה מצד אחר כי היה לו לאדם הראשון בה יצר ותאוה :

4. שפתי חיים ב (הרב פרידלנדר-משגיח פונבוז')

5. כוזרי א, צז

והנה בני ישראל אף הם הבטח להם כי ירד אליהם מעם האלות דבר מה אשר יראוהו... העם לא חשב כלל כי על ידי מעשה זה הוא יוצא מעבודת האלות ולהפך לדעתם היה מעשה זה משום השתדלות יתר בעבודת האלות ולכן באו אל אהרון... ועם כל זה בא הענש על האנשים אשר עבדו את העגל ביום ההוא ונהרגו אך מספרם הגיע רק לשלשת אלפים איש מבין שש מאות אלף ולא פסק המן מלרדת על העם ולא הענן מלסוכך עליהם ועמוד האש מלהנחותם והנבואה התמידה ונתגברה ביניהם ולא נעדרה מהם סגלה אחת מכל הסגלות אשר חוננו בהן חוץ משני הלוחות אשר שבר משה ע"ה אך מיד התפלל להשבתם והושבו להם שני לוחות אבנים כראשונים כי כפר להם החטא ההוא :

5. ע"ז ד, ב

ואמר רבי יהושע בן לוי לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שנאמר מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים וגו' והיינו דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי לא דוד ראוי לאותו מעשה ולא ישראל ראוי לאותו מעשה לא דוד ראוי לאותו מעשה דכתיב ולבי חלל בקרבי ולא ישראל ראוי לאותו מעשה דכתיב מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים אלא למה עשו ? לומר לך שאם חטא יחיד אומרים לו כלך אצל יחיד ואם חטאו צבור אומרים (לו כלך) [להו לכו] אצל צבור.

6. רש"י על שמות פרק לב פסוק ה

ויאמר תג לה' מחר - ולא היום שמא יבא משה קודם שיעבדוהו זהו פשוטו. ומדרשו בויקרא רבה דברים הרבה ראה אהרן ראה חור בן אחותו שהיה מוכיחם והרגוהו וזהו ויבן (לשון בינה) מזבח לפניו ויבן מזבחו לפניו ועוד ראה ואמר מוטב שיתלה בי הסרחון ולא בהם ועוד ראה ואמר אם הם בונים את המזבח זה מביא צרור וזה מביא אבן ונמצאת מלאכתך עשויה בבת אחת מתוך שאני בונה אותו ומתעצל במלאכתי בין כך ובין כך משה בא :

(ספר מאור ושמש - פרשת תולדות ד"ה ונבא

וזה פירוש שאלתו אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן רומז בזה שהמעשר ממלח ותבן עולה ג"נ שהוא כנגד ג"נ סדרי דאורייתא על כן יש גם למלח ותבן חלק בקדושה אף על פי שאינו עיקר המאכל רק שהוא לתיקון המאכל או לצורך האדם כאשר כתבנו למעלה ועל כן גם לו יש חלק בקדושה אף על פי שאינו מעיקר הבריאה כי עיקר הבריאה הוא יעקב הנקרא ישראל, וקל להבין :

8. תלמוד בבלי מסכת שבת דף נו"א

בני שמואל חטאו אינו אלא טועה ... אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה שנאמר ויהי דוד לכל דרכיו משכיל והי' עמו וגו' אפשר חטא בא לידו ושכינה עמו אלא מה אני מקיים מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע שביקש לעשות ולא עשה.

9. עין אור / שבת / זמן קדושה וזמן

שביקש לעשות הרע אבל לא עשה... א"כ כלל שמי שנאמר עליו יודו עמוי יבא על ידו, חטא, רק באופן צדק, שכל הנוכח, בפרטיותם, אע"פ שהם מתעצמים תמיד בכללותם על התכונה הכללית של עצמיותה ושכ הנפש, ע"פ ערכה ומעלתה המדויקת. שמתגלה באמתתה רק בחיי המעשה והפעול.

מאורות הרא"ה לירח האיתנים / תשובות הצדיקים

כשהצדיקים הגדולים עושים תשובה מתעלים הם לתוך סוד התשובה של כנסת ישראל כולה, שהיא חוזרת בתשובה על כל מה שצוה האדמו"ר ביום הולדתו לומר, ואין צורך שהצדיקים ישיבו ויאתרו במירה מהפכים כל זדונותיהם וזנייתם, כשהפכים על ידם כל עוונותיהם של כנסת ישראל כולה לזכות. ולפי עוצם העוונות, כך הזכיות מתגדלות. וכאשר העוונות מחטא העגל ולהלאה היו גדולים מאד, על כן אין שיעור לגזירת הזכיות של התשובה הגמורה ונבאה על ידי תשובת הצדיקים.